Aprobat
prin Hotărârea Consiliului de
administrație al ANRE
nr. 355 din 13 august 2021

METODOLOGIE
de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor reglementate pentru furnizarea gazelor naturale

Secțiunea 1
Dispoziții generale

1. Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor reglementate pentru furnizarea gazelor naturale (în continuare - Metodologie) reglementează modul de calcul, aprobare și aplicare a prețurilor reglementate pentru furnizarea de ultimă opțiune și pentru furnizarea gazelor naturale în contextul îndeplinirii obligației de serviciu public (în continuare – serviciul reglementat de furnizare).

2. Metodologia stabilește:

1) principiile de reglementare a prețurilor de furnizare a gazelor naturale;

2) modul de determinare, aprobare, ajustare, actualizare și aplicare a prețurilor reglementate pentru serviciul reglementat de furnizare;

3) structura și modul de determinare a costurilor/cheltuielilor aferente serviciului reglementat de furnizare a gazelor naturale;

4) modul de determinare, aprobare și actualizare a costurilor de bază pentru serviciul reglementat de furnizare a gazelor naturale;

5) modul de determinare a costurilor/cheltuielilor suportate de către furnizor, inclusiv pentru procurarea gazelor naturale, procurarea serviciilor de transport și/sau a serviciilor de distribuție a gazelor naturale;

6) modul de separare a costurilor, a cheltuielilor și a rentabilității în funcție de tipul prețului reglementat aferent serviciului reglementat de furnizare a gazelor naturale.

Secțiunea 2
Principii de reglementare

3. Metodologia este bazată pe următoarele principii de reglementare:

1) separarea contabilă a activității reglementate de furnizare a gazelor naturale de alte activități desfășurate de către furnizor, cu un grad de detaliere care să permită determinarea exactă a veniturilor reglementate și repartizarea costurilor pe tipuri de activități practicate;

2) funcționarea eficientă și asigurarea viabilității financiare a furnizorului prin stabilirea prețurilor reglementate pentru serviciul reglementat de furnizare a gazelor naturale în baza cheltuielilor reale și strict necesare pentru desfășurarea activității, cu excluderea din calcul a tuturor costurilor și cheltuielilor nejustificate;

3) desfășurarea eficientă și în condiții de siguranță a activității de furnizare a gazelor naturale la prețuri reglementate;

4) asigurarea stabilirii unor prețuri justificate și nediscriminatorii, bazate pe performanță și pe criterii obiective, care includ o rată rezonabilă de rentabilitate;

5) excluderea subvențiilor încrucișate și discriminării consumatorilor;

6) asigurarea transparenței în procesul de reglementare a prețurilor;

7) garantarea recuperării cheltuielilor/costurilor reglementate nu mai mult decât o singură dată;

8) obținerea veniturilor efective aferente serviciului reglementat de furnizare în limita veniturilor reglementate.

4. Metodologia reglementează următoarele prețuri:

1) prețul gazelor naturale furnizate la punctele de intrare în rețelele de transport al gazelor naturale;

2) prețul gazelor naturale furnizate la punctele de ieșire din rețelele de transport al gazelor naturale;

3) prețul gazelor naturale furnizate la punctele de ieșire din rețelele de distribuție de presiune înaltă;

4) prețul gazelor naturale furnizate la punctele de ieșire din rețelele de distribuție de presiune medie;

5) prețul gazelor naturale furnizate la punctele de ieșire din rețelele de distribuție de presiune joasă.

Secțiunea 3
Noțiuni principale de reglementare

5. Furnizarea gazelor naturale la prețuri reglementate reprezintă ansamblul de operațiuni aferente serviciului reglementat de furnizare și include activități precum: achiziția gazelor naturale; încheierea contractelor de furnizare la prețuri reglementate a gazelor naturale; facturarea și colectarea plăților pentru gazele naturale furnizate; cooperarea cu operatorii sistemelor de transport și operatorii sistemelor de distribuție în scopul asigurării continuității furnizării gazelor naturale la parametrii de calitate stabiliți.

6. În sensul prezentei Metodologii se definesc următoarele noțiuni:

an de bază – anul pentru care Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (în continuare - Agenția) a aprobat costurile de bază aferente activității de furnizare a gazelor naturale. La prima aprobare a costurilor de bază, anul de bază este primul an al furnizării gazelor naturale la prețuri reglementate;

actualizarea prețului – operațiunea de analiză și determinare a nivelului prețului pentru anul încheiat, în scopul determinării componentei de corectare a venitului reglementat, efectuată în corespundere cu prevederile Metodologiei, condițiile efective de activitate și după prezentarea Raportului anual cu privire la activitatea desfășurată;

ajustarea prețului – procedura de examinare a calculației prețului, în baza parametrilor planificați pentru anul *„n”*, în corespundere cu prevederile Metodologiei, finalizată cu aprobarea prețului;

componenta de corectare a venitului reglementat - valoarea rezultată din diferența dintre venitul reglementat actualizat pentru anul precedent și cel efectiv înregistrat în aceeași perioadă (excedent sau deficit tarifar);

cheltuieli efective – suma cheltuielilor efective suportate și înregistrate în evidența contabilă a furnizorului pentru perioada raportării;

costuri de bază – cheltuieli aferente retribuirii muncii, cheltuieli materiale, cheltuieli aferente serviciilor prestate de terți, cheltuieli administrative și de distribuire care sunt determinate de către furnizor în conformitate cu prevederile Metodologiei, examinate și aprobate de Agenție pentru anul de bază, pentru o perioadă de valabilitate de 5 ani calendaristici;

cost istoric – valoarea de intrare a mijloacelor fixe și imobilizărilor necorporale formată din: prețul de cumpărare, taxe vamale, impozite și taxe nerecuperabile, cu scăderea tuturor reducerilor, rabaturilor și sconturilor comerciale la procurare, alte costuri direct atribuite obiectului pentru a-l aduce în locul amplasării și în starea necesară pentru folosire după destinație. Costul istoric este actualizat în corespundere cu prevederile Metodologiei;

durata de utilizare – perioadă de timp de utilizare a mijloacelor fixe și imobilizărilor necorporale, în decursul căreia se obțin avantaje economice.

prețul gazelor naturale furnizate – contravaloarea serviciului reglementat de furnizare raportată la volumul de 1000 m^3 de gaze naturale facturate, care include: cheltuieli de achiziție a gazelor naturale, cheltuielile pentru serviciul de furnizare a gazelor naturale, rentabilitatea reglementată și, după caz, cheltuielile suportate de către furnizor pentru procurarea serviciilor de transport și/sau de distribuție a gazelor naturale. Prețul reglementat nu include taxa pe valoarea adăugată (TVA);

venit reglementat – venitul aferent unui an calendaristic de reglementare, determinat în corespundere cu prevederile Metodologiei și recunoscut de către Agenție ca fiind necesar și justificat pentru acoperirea tuturor cheltuielilor reglementate ale furnizorului de gaze naturale la prețuri reglementate și obținerii de către acesta a unui nivel rezonabil de rentabilitate;

venit efectiv – venitul aferent activității reglementate, determinat luând în considerare volumele gazelor naturale efectiv furnizate și facturate la prețuri reglementate.

Secțiunea 4
Structura costurilor reglementate

7. Metodologia stabilește determinarea costului serviciului reglementat de furnizare a gazelor naturale **(CR_n)** separat pentru fiecare tip de preț, după cum urmează:

1) costul serviciului reglementat de furnizare a gazelor naturale, în anul de reglementare „n", la punctele de intrare în rețelele de transport al gazelor naturale ($\boldsymbol{CR_n^{IT}}$)**,** care se determină conform formulei:

$$\boldsymbol{CR_n^{IT} = CPG_n^{IT} + CF_n^{IT}} \quad \textbf{(1)}$$

2) costul serviciului reglementat de furnizare a gazelor naturale, în anul de reglementare „n", la punctele de ieșire din rețelele de transport al gazelor naturale ($\boldsymbol{CR_n^{ET}}$), care se determină conform formulei:

$$\boldsymbol{CR_n^{ET} = CPG_n^{ET} + CF_n^{ET} + CT_n^{ET}} \quad \textbf{(2)}$$

3) costul serviciului reglementat de furnizare a gazelor naturale, în anul de reglementare „n", la punctele de ieșire din rețelele de distribuție de presiune înaltă $\left(\boldsymbol{CR_n^{\hat{I}D}}\right)$, care se determină conform formulei:

$$\boldsymbol{CR_n^{\hat{I}D} = CPG_n^{\hat{I}D} + CF_n^{\hat{I}D} + CT_n^{\hat{I}D} + CSD_n^{\hat{I}D\hat{i}}} \textbf{ (3)}$$

4) costul serviciului reglementat de furnizare a gazelor naturale, în anul de reglementare „n", la punctele de ieșire din rețelele de distribuție de presiune medie ($\boldsymbol{CR_n^{MD}}$), care se determină conform formulei:

$$\boldsymbol{CR_n^{MD} = CPG_n^{MD} + CF_n^{MD} + CT_n^{MD} + CSD_n^{\hat{I}Dm} + CSD_n^{MDm}} \textbf{ (4)}$$

5) costul serviciului reglementat de furnizare a gazelor naturale, în anul de reglementare „n", la punctele de ieșire din rețelele de distribuție de presiune joasă $\left(\boldsymbol{CR_n^{JD}}\right)$, care se determină conform formulei:

$$CR_n^{JD} = CPG_n^{JD} + CF_n^{JD} + CT_n^{JD} + CSD_n^{\hat{I}Dj} + CSD_n^{MDj} + CSD_n^{JDj} \quad (5)$$

unde:

$CPG_n^{IT}; CPG_n^{ET}; CPG_n^{\hat{I}D}; CPG_n^{MD}; CPG_n^{JD}$ - cheltuielile de achiziție a gazelor naturale în scopul furnizării la prețuri reglementate: operatorului sistemului de transport pentru acoperirea consumului tehnologic și a pierderilor de gaze naturale în rețelele de transport sau; la punctele de ieșire din rețelele de transport sau; operatorului sistemului de distribuție pentru acoperirea consumului tehnologic și pierderilor de gaze naturale în rețelele de distribuție sau; la punctele de ieșire din rețelele de distribuție de presiune înaltă sau; la punctele de ieșire din rețelele de distribuție de presiune medie sau; la punctele de ieșire din rețelele de distribuție de presiune joasă;

$CF_n^{IT}; CF_n^{ET}; CF_n^{\hat{I}D}; CF_n^{MD}; CF_n^{JD}$ – cheltuielile furnizorului, necesare desfășurării activității reglementate și repartizate în scopul prestării serviciului reglementat de furnizare a gazelor naturale: la punctele de intrare în rețelele de transport al gazelor naturale sau; la punctele de ieșire din rețelele de transport sau; la punctele de ieșire din rețelele de distribuție de presiune înaltă sau; la punctele de ieșire din rețelele de distribuție de presiune medie sau; la punctele de ieșire din rețelele de distribuție de presiune joasă;

$CT_n^{ET}; CT_n^{\hat{I}D}; CT_n^{MD}; CT_n^{JD}$ – cheltuielile suportate de către furnizor pentru procurarea serviciilor de transport al gazelor naturale care sunt facturate la prețuri de furnizare reglementate: la punctele de ieșire din rețelele de transport sau; la punctele de ieșire din rețelele de distribuție de presiune înaltă sau; la punctele de ieșire din rețelele de distribuție de presiune medie sau; la punctele de ieșire din rețelele de distribuție de presiune joasă;

$CSD_n^{\hat{I}D}; CSD_n^{MD}; CSD_n^{JD}$ – cheltuielile suportate de către furnizor pentru procurarea serviciilor de distribuție a gazelor naturale de la toți operatorii sistemelor de distribuție la nivelul respectiv de presiune a gazelor naturale, care sunt facturate la prețuri de furnizare reglementate: la punctele de ieșire din rețelele de distribuție de presiune înaltă sau; la punctele de ieșire din rețelele de distribuție de presiune medie sau; la punctele de ieșire din rețelele de distribuție de presiune joasă.

8. Cheltuielile totale de achiziție a gazelor naturale în scopul furnizării la prețuri reglementate (CPG_n) se determină după cum urmează:

$$CPG_n = PG_n * VG_n = CPG_n^{IT} + CPG_n^{ET} + CPG_n^{\hat{I}D} + CPG_n^{MD} + CPG_n^{JD} \quad (6)$$

unde:

PG_n – prețul de procurare a gazelor naturale, care sunt furnizate la prețuri reglementate (lei/m^3). La ajustarea prețurilor reglementate, prețul de procurare a gazelor naturale este determinat conform prețurilor indicate în contractele în vigoare în anul de reglementare „n", dar nu mai mari decât prețurile minime de furnizare stabilite de Agenție pentru alți furnizori la categoria de preț respectivă. La actualizarea anuală a prețurilor reglementate, prețul de procurare a gazelor naturale este determinat reieșind din prețurile justificate documentar care au fost incluse în valoarea efectivă a cheltuielilor de achiziție a gazelor naturale în anul de reglementare „n", dar nu mai mari decât prețurile minime de furnizare stabilite de Agenție pentru alți furnizori la categoria de preț respectivă.

VG_n – volumele totale de gaze naturale care sunt furnizate la prețuri reglementate (m^3). Volumele gazelor naturale procurate sunt egale cu volumele gazelor naturale furnizate. La ajustarea prețurilor reglementate, volumele gazelor naturale procurate sunt determinate reieșind din volumele necesare a fi furnizate conform contractelor încheiate cu consumatorii. La

actualizarea anuală a prețurilor reglementate, volumele gazelor naturale procurate sunt determinate reieșind din volumele efective furnizate și facturate la prețuri reglementate;

$$VG_n = VG_n^{IT} + VG_n^{ET} + VG_n^{\hat{I}D} + VG_n^{MD} + VG_n^{JD} \quad (7)$$

unde:

VG_n^{IT} - volumele gazelor naturale furnizate operatorului sistemului de transport pentru acoperirea consumului tehnologic și pierderilor de gaze naturale în rețelele de transport;

VG_n^{ET}; $VG_n^{\hat{I}D}$; VG_n^{MD}; VG_n^{JD} - volumele gazelor naturale transportate/distribuite de operatorul sistemului de transport /distribuție în scopul furnizării gazelor naturale la prețuri reglementate: la punctele de ieșire din rețelele de transport sau; la punctele de ieșire din rețelele de distribuție de presiune înaltă sau; la punctele de ieșire din rețelele de distribuție de presiune medie sau; la punctele de ieșire din rețelele de distribuție de presiune joasă.

La importul gazelor naturale, în cheltuielile totale de achiziție a gazelor naturale pot fi incluse costul serviciilor de stocare a gazelor naturale și/sau costul serviciilor de transport al gazelor naturale până la punctele de interconectare cu sistemul de transport al gazelor naturale ce aparține Republicii Moldova.

9. Cheltuielile totale ale furnizorului **(CF_n),** necesare desfășurării activităţilor furnizorului în anul „n", se determină integral pe întreprindere și se repartizează anual după cum urmează:

1) la prima etapă, cheltuielile justificate ale furnizorului, determinate integral pe întreprindere în corespundere cu prevederile Metodologiei, sunt repartizate între activitatea de furnizare (la prețuri reglementate și la prețuri nereglementate) a gazelor naturale și alte activități, proporțional cu ponderea veniturilor obținute din activitățile vizate în veniturile totale realizate de către titularul de licență, cu excepția CD_n și CRF_n, care sunt repartizate strict activităţii de furnizare a gazelor naturale și excepția AC_n, care sunt determinate doar pentru activitatea reglementată. La ajustarea prețurilor, CF_n se alocă proporțional cu ponderea veniturilor obținute din activitățile vizate (furnizarea gazelor naturale și alte activități) în veniturile totale realizate de către titularul de licență în anul precedent de reglementare pentru care sunt stabilite prețurile. La actualizarea prețurilor, CF_n se alocă între activitățile desfășurate proporțional cu ponderea veniturilor obținute din activitățile vizate (furnizarea gazelor naturale și alte activități) în veniturile totale realizate de către titularul de licență în anul pentru care sunt actualizate prețurile;

$$CF_n = CAI_n + CC_n + CM_n + CRA_n + CST_n + CA_n + CDn + AC_n = CF_n^F + CF_n^A \quad (8)$$

unde:

CAI_n – cheltuieli privind amortizarea mijloacelor fixe și imobilizărilor necorporale în anul de reglementare „*n*". În scopul stabilirii prețurilor reglementate de furnizare, vor fi utilizate doar valorile repartizate activității reglementate de furnizare;

CC_n - cheltuielile comunale, aferente procurării gazelor naturale, energiei electrice, apei și serviciilor de canalizare, energiei termice în scopuri administrative și/sau gospodărești în anul de reglementare „*n*". În scopul stabilirii prețurilor reglementate de furnizare, vor fi utilizate doar valorile repartizate activității reglementate de furnizare;

CM_n – cheltuieli materiale în anul de reglementare „*n*". În scopul stabilirii prețurilor reglementate de furnizare, vor fi utilizate doar valorile repartizate activității reglementate de furnizare;

CRM_n – cheltuieli aferente retribuirii muncii în anul de reglementare „*n*". În scopul stabilirii prețurilor reglementate de furnizare, vor fi utilizate doar valorile repartizate activității reglementate de furnizare;

$\boldsymbol{CST_n}$ – cheltuieli aferente serviciilor prestate de terți în anul de reglementare „*n*”. În scopul stabilirii prețurilor reglementate de furnizare, vor fi utilizate doar valorile repartizate activității reglementate de furnizare;

$\boldsymbol{CA_n}$ – cheltuieli administrative ale furnizorului în anul de reglementare „*n*”. În scopul stabilirii prețurilor reglementate de furnizare, vor fi utilizate doar valorile repartizate activității reglementate de furnizare;

$\boldsymbol{CD_n}$ – cheltuieli de distribuire ale furnizorului în anul de reglementare „*n*”. În scopul stabilirii prețurilor reglementate de furnizare, vor fi utilizate doar valorile repartizate activității reglementate de furnizare;

$\boldsymbol{AC_n}$ – alte cheltuieli ale activității operaționale ale furnizorului necesare pentru desfășurarea activității de furnizare a gazelor naturale în anul de reglementare „*n*”. În scopul stabilirii prețurilor reglementate de furnizare, vor fi utilizate doar valorile repartizate activității reglementate de furnizare;

$\boldsymbol{CF_n^F}$- cheltuielile furnizorului repartizate activității de furnizare a gazelor naturale, care include furnizarea la prețuri reglementate și nereglementate;

$\boldsymbol{CF_n^A}$ - cheltuielile furnizorului repartizate altor activități nereglementate practicate de către entitate;

2) la a doua etapă, cheltuielile furnizorului alocate activității de furnizare $\boldsymbol{(CF_n^F)}$, inclusiv $\boldsymbol{CD_n}$ și $\boldsymbol{CRF_n}$, sunt repartizate conform veniturilor de la gazele naturale furnizate la prețuri reglementate și nereglementate. La ajustarea prețurilor sunt luate în considerare veniturile de la gazele naturale furnizate în anul precedent de reglementare. La actualizarea prețurilor sunt luate în considerare veniturile de la gazele naturale efectiv furnizate și facturate în anul de reglementare. La ajustarea și actualizarea prețurilor, cheltuielile furnizorului alocate activității de furnizare la prețuri reglementate sunt repartizate între prețuri reglementate conform volumelor furnizate.

$$\boldsymbol{CF_n^F = CF_n^{Fr} + CF_n^{Fn}} \textbf{(9)}$$

$$\boldsymbol{CF_n^{Fr} = CF_n^{IT} + CF_n^{ET} + CF_n^{\hat{I}D} + CF_n^{MD} + CF_n^{JD} = CAI_n^{Fr} + CC_n^{Fr} + CM_n^{Fr} + CRM_n^{Fr} + CST_n^{Fr} + CA_n^{Fr} + CD_n^{Fr} + AC_n} \textbf{(10)}$$

unde:

$\boldsymbol{CF_n^{Fr}}$- cheltuielile repartizate ale furnizorului, necesare prestării serviciului reglementat de furnizare a gazelor naturale;

$\boldsymbol{CF_n^{Fn}}$ - cheltuielile repartizate ale furnizorului, necesare prestării serviciului nereglementat de furnizare a gazelor naturale;

$\boldsymbol{CAI_n^{Fr}}$- cheltuieli privind amortizarea mijloacelor fixe și imobilizărilor necorporale în anul de reglementare „n”, repartizate pentru prestarea serviciului reglementat de furnizare a gazelor naturale;

$\boldsymbol{CC_n^{Fr}}$ – cheltuielile comunale, aferente procurării gazelor naturale, energiei electrice, apei și serviciilor de canalizare, energiei termice în scopuri administrative și/sau gospodărești în anul de reglementare „*n*”, repartizate pentru prestarea serviciului reglementat de furnizare a gazelor naturale;

$\boldsymbol{CM_n^{Fr}}$ – cheltuieli materiale în anul de reglementare „*n*”, repartizate pentru prestarea serviciului reglementat de furnizare a gazelor naturale;

$\boldsymbol{CRM_n^{Fr}}$ – cheltuieli aferente retribuirii muncii în anul de reglementare „*n*”, repartizate pentru prestarea serviciului reglementat de furnizare a gazelor naturale;

$\boldsymbol{CST_n^{Fr}}$ – cheltuieli aferente serviciilor prestate de terți în anul de reglementare „*n*”, repartizate pentru prestarea serviciului reglementat de furnizare a gazelor naturale;

$\boldsymbol{CA_n^{Fr}}$ – cheltuieli administrative ale furnizorului în anul de reglementare „*n*”, repartizate pentru prestarea serviciului reglementat de furnizare a gazelor naturale;

$\boldsymbol{CD_n^{Fr}}$ – cheltuieli de distribuire ale furnizorului în anul de reglementare „*n*”, repartizate pentru prestarea serviciului reglementat de furnizare a gazelor naturale.

10. Cheltuielile totale suportate de către furnizor pentru procurarea serviciilor de transport al gazelor naturale **($\boldsymbol{CT_n}$)**, care sunt livrate la prețuri reglementate și sunt determinate după cum urmează:

$$\boldsymbol{CT_n = CT_n^{ET} + CT_n^{\hat{I}D} + CT_n^{MD} + CT_n^{JD}} \textbf{ (11)}$$

$$\boldsymbol{CT_n^{ET} = VG_n^{ET} * TT_n} \textbf{ (12)}$$

$$\boldsymbol{CT_n^{\hat{I}D} = VG_n^{\hat{I}D} * TT_n} \textbf{ (13)}$$

$$\boldsymbol{CT_n^{MD} = VG_n^{MD} * TT_n} \textbf{ (14)}$$

$$\boldsymbol{CT_n^{JD} = VG_n^{JD} * TT_n} \textbf{ (15)}$$

unde:

$\boldsymbol{TT_n}$ – tariful pentru serviciul de transport al gazelor naturale prestat de către operatorul sistemului de transport în anul de reglementare „n”. La ajustarea prețurilor reglementate, este aplicat tariful pentru serviciul de transport al gazelor naturale aprobat de Agenție. La actualizarea anuală a prețurilor reglementate, este aplicat tariful efectiv calculat pentru serviciul de transport al gazelor naturale, dar nu mai mare decât cel aprobat de Agenție.

11. Cheltuielile totale suportate de către furnizor pentru procurarea serviciilor de distribuție a gazelor naturale **($\boldsymbol{CSD_n}$)**, care sunt livrate la prețuri reglementate sunt determinate după cum urmează:

$$\boldsymbol{CSD_n = CSD_n^{\hat{I}D} + CSD_n^{MD} + CSD_n^{JD}} \textbf{ (16)}$$

$$\boldsymbol{CSD_n^{\hat{I}D} = VG_n^{\hat{I}D} * TD_n^{\hat{I}D}} \textbf{ (17)}$$

$$\boldsymbol{CSD_n^{MD} = VG_n^{MD} * TD_n^{MD}} \textbf{ (18)}$$

$$\boldsymbol{CSD_n^{JD} = VG_n^{JD} * TD_n^{JD}} \textbf{ (19)}$$

unde:

$\boldsymbol{TD_n^{\hat{I}D}}$; $\boldsymbol{TD_n^{MD}}$; $\boldsymbol{TD_n^{JD}}$ - tariful pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale prestat de către operatorul sistemului de distribuție în anul de reglementare „n”. La ajustarea prețurilor reglementate, este aplicat tariful pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale aprobat de Agenție. La actualizarea anuală a prețurilor reglementate, este aplicat tariful efectiv calculat pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale, dar nu mai mare decât cel aprobat de Agenție.

12. În costul serviciului reglementat de furnizare a gazelor naturale nu se includ următoarele cheltuieli:

1) cheltuieli aferente executării lucrărilor de proiectare și construcție, procurarea utilajului, repararea și întreținerea obiectivelor din fondul locativ, de menire comunală, social-culturală, altor obiecte și executării lucrărilor (serviciilor) nereglementate;

2) valoarea lucrărilor calificate ca ajutor pentru întreprinderi și organizații, atât în formă de servicii, cât și suport material sau financiar;

3) cheltuieli aferente achitării amenzilor, penalităților, despăgubirilor, acoperirii lipsurilor, pierderilor și altor cheltuieli neproductive;

4) cheltuieli privind creanțele compromise;

5) cheltuieli în scopuri de caritate, sponsorizare, ajutoare materiale;

6) cheltuieli aferente constituirii provizioanelor;

7) cheltuieli pentru organizații de intermediere, burse de valori, pentru contractarea serviciilor de consultanță, de audit, de asistență juridică și de altă natură administrativă;

8) cheltuieli aferente executării/plăților lucrărilor (bunurilor, serviciilor) ce nu sunt generate sau necesare pentru desfășurarea serviciului reglementat de furnizare a gazelor naturale;

9) cheltuieli aferente executării/plăților lucrărilor (bunurilor, serviciilor) care sunt recuperate de furnizor separat de prețurile reglementate pentru furnizarea gazelor naturale;

10) cheltuieli de judecată și taxele de stat aferente;

11) cheltuieli pentru cercetări științifice și dezvoltare, care nu se capitalizează;

12) recompense unice;

13) cheltuieli aferente organizării timpului liber, a odihnei salariaților, inclusiv și cheltuielile pentru măsuri corporative;

14) cheltuieli aferente asigurării benevole a personalului și a bunurilor materiale;

15) cheltuieli privind activele casate/cedate și alte operațiuni de capital;

16) cheltuieli financiare;

17) alte cheltuieli economic neargumentate, nejustificate și/sau care nu sunt necesare pentru prestarea serviciului reglementat de furnizare a gazelor naturale.

Secțiunea 5
Determinarea și actualizarea cheltuielilor furnizorului

13. Cheltuielile privind amortizarea mijloacelor fixe și imobilizărilor necorporale ale furnizorului de gaze naturale pentru anul „*n*” ***(CAI_n)*** se determină pornind de la:

1) baza de calcul a mijloacelor fixe și imobilizărilor necorporale ***(BA)*** (în continuare baza de calcul) care reprezintă valoarea de intrare a activelor, necesară pentru determinarea amortizării aferente serviciului reglementat de furnizare și aprobată de Agenție. Pentru stabilirea bazei de calcul aferente activității reglementate a furnizorilor existenți, sunt luate în considerare valorile aferente începutului anului intrării în vigoare a Metodologiei. Pentru stabilirea bazei de calcul aferente activității furnizorilor activitatea cărora a devenit reglementată după intrarea în vigoare a Metodologiei, sunt luate în considerare valorile aferente începutului anului pentru care sunt stabilite pentru prima dată prețurile reglementate. Baza de calcul este determinată pornind de la costul istoric al mijloacelor fixe și imobilizărilor necorporale și este actualizată conform prevederilor Metodologiei;

2) durata de utilizare aplicată la determinarea amortizării aferente serviciului reglementat de furnizare se stabilește în conformitate cu prevederile Catalogului mijloacelor fixe și activelor nemateriale (în continuare Catalog) și nu poate fi mai mică decât durata maximă de utilizare stabilită în Catalog. În cazul extinderii duratei de utilizare a mijloacelor fixe și imobilizărilor necorporale în evidența contabilă a întreprinderii, ca rezultat al investițiilor efectuate, similar va fi extinsă și durata de utilizare aferente serviciului reglementat de furnizare, cu condiția aprobării investițiilor în conformitate cu Regulamentul privind planificarea, aprobarea şi efectuarea investițiilor nr. 283/2016, aprobat de Agenție;

3) amortizarea se calculează pe fiecare obiect de inventar prin aplicarea metodei liniare, care prevede repartizarea uniformă a bazei de calcul pe parcursul duratei de utilizare aplicate conform prevederilor Metodologiei.

14. Cheltuielile privind amortizarea mijloacelor fixe și imobilizărilor necorporale ***(CAI_n)*** se determină prin calcul direct, pentru perioada de reglementare „*n*”, conform formulei:

$$CAI_n = \sum_{k=1}^{i} \frac{BA_{kn}}{DU_k} \quad \textbf{(20)}$$

unde:

BA$_{kn}$ - baza de calcul a obiectului de inventar „k” la începutul anului *„n”*;

DU$_k$ – durata de utilizare a obiectului de inventar „k” stabilită în scopul reglementării serviciului de furnizare.

15. Baza de calcul aprobată de Agenție ***(BA$_n$)***, anual este actualizată în următorul mod:

$$BA_n = BA_{n-1} + IA_{n-1} - EA_n \quad \textbf{(21)}$$

unde:

BA$_n$ - baza de calcul actualizată pentru perioada de reglementare *„n”*;

BA$_{n-1}$ – baza de calcul stabilită pentru furnizorii existenți, pentru primul an de valabilitate a Metodologiei. La prima aprobare a prețurilor reglementate, baza de calcul este stabilită pentru primul an de activitate reglementată. Pentru următorii ani, la actualizarea prețului se aplică baza de calcul determinată pentru sfârșitul anului *„n-1”*;

IA$_{n-1}$ – valoarea anuală a investițiilor noi aprobate de Agenție și date în exploatare în anul *„n-1”*;

EA$_n$ - valoarea mijloacelor fixe și imobilizărilor necorporale ieșite din evidența contabilă pe parcursul anului de reglementare *„n”*.

16. Recuperarea valorii de intrare a mijloacelor fixe și imobilizărilor necorporale se efectuează prin cheltuielile privind amortizarea acestora. Valoarea cumulativă a cheltuielilor privind amortizarea, aferente obiectului de inventar „k”, nu poate fi mai mare decât baza de calcul a acestui obiect:

$$\sum_{n=1}^{i} CAI_{kn} \leq BA_{kn} \quad (22)$$

17. În baza de calcul nu se includ valorile următoarelor mijloace fixe și imobilizări necorporale:

1) care nu sunt destinate activității de furnizare a gazelor naturale;
2) transmise în leasing operațional;
3) conservate și/sau neutilizate pe parcursul anului de reglementare;
4) obiectelor locative, de menire social-culturală și ale altor mijloace fixe care nu sunt destinate activității de furnizare a gazelor naturale;
5) finanțate de către terți, inclusiv bugetele de stat și locale, din granturi sau donații;
6) transmise în gestiunea furnizorului cu titlu gratuit;
7) aflate în curs de execuție;
8) executate în afara planurilor anuale de investiții, fără a fi aprobate de Agenție;
9) costul istoric al cărora a fost recuperat integral prin amortizarea inclusă în cheltuielile aferente activității reglementate;
10) ieșite din evidența contabilă în anul precedent de reglementare;
11) care nu sunt reflectate în evidența contabilă;
12) orice majorare a costului de intrare a mijloacelor fixe și imobilizărilor necorporale, inclusiv prin reevaluare, rezultată în urma aplicării altui procedeu decât prin efectuarea investițiilor;

13) aferente contractelor investiționale încheiate în condițiile Legii cu privire la eficiența energetică nr. 139/2018.

18. În scopul monitorizării activității reglementate și excluderii subvențiilor încrucișate, furnizorul va prezenta anual, în corespundere cu cerințele stabilite de Agenție, informația detaliată privind amortizarea mijloacelor fixe și imobilizărilor necorporale efectiv calculată.

19. La stabilirea și ajustarea prețurilor, ($\boldsymbol{CC_n}$) se determină în baza cantităților necesare și justificate, stabilite în corespundere cu cantitățile efective în anul „n-1", dar care nu depășesc normativele existente, la care se aplică tarifele/prețurile reglementate în vigoare sau prețurile de piață aplicate în corespundere cu contractele încheiate. La actualizare aceste cheltuieli sunt determinate prin calcul direct în baza datelor efective.

20. Cheltuielile materiale **($\boldsymbol{CM_n}$)** cuprind valoarea materialelor consumabile care se utilizează direct sau contribuie indirect la desfășurarea activității de furnizare a gazelor naturale. Cheltuielile materiale includ: materiale, piese de schimb, carburanți, lubrifianți, obiecte de mică valoare și scurtă durată, materiale de protecție și alte tipuri de materiale necesare pentru desfășurarea activității de furnizare a gazelor naturale, pentru întreținerea, exploatarea și reparația curentă a mijloacelor fixe și a imobilizărilor necorporale.

21. Pentru anul de bază, cheltuielile materiale **($\boldsymbol{CM_o}$)**, se determină pornind de la:

1) devizele de cheltuieli, prețurile minime de piață și contractele încheiate cu terțe părți;
2) normele privind consumul de materiale, dar nu mai mare decât cel efectiv înregistrat;
3) indicațiile pașapoartelor tehnice;
4) normativele privind realizarea măsurilor de protecție a muncii;
5) cantitățile de materiale efectiv utilizate în perioadele precedente de reglementare;
6) periodicitatea utilizării materialelor;
7) parcursul efectiv al mijloacelor de transport pentru determinarea cheltuielilor aferente carburanților, lubrifianților și anvelopelor;
8) durata de exploatare pentru determinarea cheltuielilor aferente acumulatoarelor.

22. Pentru anii următori, cheltuielile materiale se actualizează anual după cum urmează:

$$\boldsymbol{CM_n = CM_0 \times \prod_{i=1}^{n}(1 + IPCM_n - X)} \ (\mathbf{23})$$

unde:

***IPCM*$_n$** - indicele prețurilor de consum din Republica Moldova în anul „n", publicat de Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova;

X – indicele de eficientizare, stabilit constant în cuantum de 0,2 din indicele prețurilor de consum din Republica Moldova, X=0,2×*IPCMn.*

23. La calcularea cheltuielilor materiale nu se includ:

1) cheltuielile materiale utilizate în scopuri administrative. Aceste cheltuieli sunt determinate în corespundere cu prevederile stipulate în punctele 40-43 din Metodologie;
2) cheltuielile materiale utilizate în scopuri comerciale/de distribuire. Aceste cheltuieli sunt determinate în corespundere cu prevederile stipulate în punctele 36-38 din Metodologie.

24. Cheltuielile privind retribuirea muncii personalului, aferente serviciului reglementat de furnizare **($\boldsymbol{CRM_n}$)** se determină conform formulei:

$$\boldsymbol{CRM_n = CRF_n + CRA_n} \ (\mathbf{24})$$

$\boldsymbol{CRF_n}$ - cheltuieli privind retribuirea muncii personalului încadrat nemijlocit în activitatea de facturare a gazelor naturale furnizate la prețuri reglementate;

$\boldsymbol{CRA_n}$ - cheltuielile privind retribuirea muncii personalului necesar pentru prestarea serviciului reglementat de furnizare, cu excepția $\boldsymbol{CRF_n}$.

25. Pentru anul de bază, cheltuielile privind retribuirea muncii, $\boldsymbol{CRF_o}$ și $\boldsymbol{CRA_o}$ se determină luând în considerare:

1) numărul de personal necesar, stabilit ca valoarea minimă dintre numărul prevăzut în Statele de personal în vigoare, aprobate de către furnizor și numărul efectiv înregistrat în anii precedenți (4 ani) anului de bază, cu excepția situațiilor în care este suficient argumentată necesitatea angajării personalului pentru suplinirea funcțiilor vacante. Pentru furnizorii nou constituiți, sunt luate în considerare Statele de personal în vigoare și argumentele de rigoare privind necesarul de personal, cu anexarea documentelor justificative;

2) cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real;

3) coeficientul de complexitate din ramură, aplicat la stabilirea salariului tarifar. Acest coeficient nu va fi mai mare decât nivelul maxim recomandat prin actele normative și nu va fi mai mare decât coeficientul efectiv aplicat de către întreprindere în anii precedenți (4 ani) anului de bază și efectiv în anul de bază;

4) nivelul de calificare a personalului;

5) regimul timpului de lucru efectiv, înregistrat în anul precedent anului de bază;

6) condițiile de muncă;

7) suplimentele obligatorii la salarii;

8) primele lunare necesare, achitate și justificate în scopul desfășurării activității reglementate, prevăzute în Codul muncii și Contractul colectiv de muncă, modalitatea și criteriile de achitare a cărora sunt stabilite în Regulamentele interne ale furnizorului, dar nu mai mari decât nivelul maxim aprobat de către Agenție în scopul stabilirii prețurilor.

26. Cheltuielile legate de contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii și primele de asigurare obligatorie de asistență medicală se includ în cheltuieli privind retribuirea muncii și se determină în baza tarifelor/primelor în vigoare pentru anul de bază. Actualizarea anuală a acestor cheltuieli va fi efectuată ținând cont de cheltuielile aferente retribuirii muncii, actualizate pentru anul de reglementare *„n”* și cadrul legal privind tarifele/primele în vigoare, pentru anul de reglementare *„n”*.

27. Pentru anii următori, cheltuielile aferente retribuirii muncii, exceptând cheltuielile legate de contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii și primele de asigurare obligatorie de asistență medicală, sunt actualizate anual conform formulelor:

$$\boldsymbol{CRF_n = CRF_0 \times \prod_{i=1}^{n}[(1 + IPCM_n - X) \times (1 + \Delta NC_n)]} \ \boldsymbol{(25)}$$

$$\boldsymbol{CRA_n = CRA_0 \times \prod_{i=1}^{n}(1 + IPCM_n - X)} \ \boldsymbol{(26)}$$

$\Delta\boldsymbol{NC_n}$ – modificarea numărului consumatorilor finali deserviți de furnizor în anul „*n*”, care se determină:

$$\boldsymbol{\Delta NC_n = \frac{NC_n - NC_{n-1}}{NC_{n-1}}} \ \boldsymbol{(27)}$$

unde:

$\boldsymbol{NC_n}$ – numărul consumatorilor finali deserviți de furnizor la finele anului „*n*”;

NC_{n-1} – numărul consumatorilor finali deserviți de furnizor la finele anului *„n-1”*;

28. La actualizarea anuală a cheltuielilor aferente retribuirii muncii, indicele prețurilor de consum este substituit cu coeficientul creșterii medii anuale a cuantumului minim garantat al salariului în sectorul real, dacă sunt îndeplinite concomitent următoarele condiții:

1) la nivel național, s-a modificat cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real, aprobat prin Hotărârea Guvernului;

2) titularul de licență a aplicat în anul de reglementare prevederile Hotărârii Guvernului cu privire la cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real;

3) nivelul coeficientului creșterii medii anuale a cuantumului minim garantat al salariului în sectorul real în anul de reglementare este mai mare decât nivelul indicelui prețurilor de consum pentru același an.

29. În formulele de actualizare a cheltuielilor aferente retribuirii muncii se aplică $IPCM_n$ sau coeficientul creșterii medii anuale a cuantumului minim garantat al salariului în sectorul real, doar dacă furnizorul a aplicat efectiv în anul de reglementare prevederile Hotărârii Guvernului cu privire la cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real și a indexat salariile.

30. Dacă, pe parcursul perioadei de valabilitate a costurilor de bază, furnizorul a majorat justificat numărul efectiv al salariaților încadrați nemijlocit în activitatea reglementată, la actualizarea prețurilor pentru anul „n-1”, majorarea CRF_n aferentă anului „n-1”, determinată conform Metodologiei, *v*a fi recunoscută în scopul prestării serviciului reglementat, dacă sunt îndeplinite concomitent următoarele condiții:

1) majorarea numărului salariaților a fost cauzată de modificarea cadrului normativ;

2) sunt prezentate argumentele de rigoare și documentele justificative, care ar confirma necesitatea majorării numărului salariaților și modificarea corespunzătoare a Statelor de personal.

31. În cazul acceptării de către Agenție a majorării CRF_n, ca urmare a majorării numărului de salariați, la actualizarea prețurilor pentru anul „n”, cheltuielile vizate vor fi luate în considerare începând cu luna în care a avut loc generarea efectivă a acestora.

32. Cheltuielile aferente serviciilor prestate de terți **(CST_n)**, necesare pentru desfășurarea activității de furnizare a gazelor naturale includ plățile pentru următoarele servicii prestate de terți:

1) servicii de telecomunicații;

2) deservirea tehnică, întreținerea, exploatarea și reparația curentă a mijloacelor fixe aferente activității de furnizare;

3) pregătirea și perfecționarea obligatorie a personalului nemijlocit încadrat în activitatea de furnizare;

4) asigurarea pazei, inclusiv a securității antiincendiare în conformitate cu actele normative;

5) asigurarea obligatorie a salariaților și a patrimoniului în conformitate cu actele normative;

6) alte servicii necesare și justificate aferente activității de furnizare a gazelor naturale.

33. Pentru anul de bază, cheltuielile aferente serviciilor prestate de terți **(CST_o)**, se determină pornind de la:

1) devizele de cheltuieli, prețurile minime de piață și contractele încheiate cu terțe părți în baza concursurilor de achiziții;

2) cheltuielile aferente serviciilor prestate de terți efectiv suportate în perioadele precedente de reglementare.

34. Pentru anii următori, cheltuielile aferente serviciilor prestate de terți sunt actualizate anual conform formulei:

$$\boldsymbol{CST_n = CST_0 \times \prod_{i=1}^{n}(1 + IPCM_n - X)} \ \boldsymbol{(28)}$$

35. La calcularea cheltuielilor aferente serviciilor prestate de terți nu se includ:

1) cheltuielile comunale, care sunt determinate în corespundere cu prevederile punctului 19 din Metodologie;

2) serviciile aferente comercializării, care sunt incluse în $\boldsymbol{CD_n}$;

3) serviciile necesare activității aparatului de conducere, subdiviziunilor administrative ale furnizorului și alte cheltuieli cu caracter administrativ. Aceste servicii sunt determinate în corespundere cu prevederile punctelor 40-43 din Metodologie.

36. Cheltuieli de distribuire **($\boldsymbol{CD_n}$)**, reprezintă cheltuielile furnizorului aferente comercializării serviciilor reglementate. În cheltuielile de distribuire se includ:

1) costul serviciilor de tipărire, prelucrare, expediere/repartizare a facturilor consumatorilor finali pentru gazele naturale furnizate;

2) cheltuieli poștale pentru colectarea plăților de la consumatori;

3) comisioanele achitate băncilor comerciale pentru colectarea plăților de la consumatori.

37. Pentru anul de bază, cheltuielile de distribuire **($\boldsymbol{CD_0}$)** se determină pornind de la cheltuielile efective înregistrate în perioadele precedente de reglementare cu respectarea principiului eficienței maxime la cheltuieli minime și necesare desfășurării activității reglementate.

38. Pentru anii următori, cheltuielile de distribuire sunt actualizate anual conform formulei:

$$\boldsymbol{CD_n = CD_0 \times \prod_{i=1}^{n}[(1 + IPCM_n - X) \times (1 + \Delta NC_n)]} \ \boldsymbol{(29)}$$

39. Cheltuielile aferente retribuirii muncii personalului încadrat nemijlocit în activitatea de facturare a gazelor naturale furnizate la prețuri reglementate **($\boldsymbol{CRF_n}$)** nu se includ în cheltuieli de distribuire. Aceste cheltuieli sunt determinate în corespundere cu prevederile punctelor 24-31 din Metodologie.

40. Cheltuielile administrative ***(CA_n)*** reprezintă cheltuielile justificate ale furnizorului, aferente activității aparatului de conducere, subdiviziunilor administrative ale furnizorului, alte cheltuieli cu caracter administrativ și anume:

1) cheltuieli privind întreținerea și reparația curentă a mijloacelor fixe;

2) valoarea, uzura și reparația obiectelor de mică valoare și scurtă durată;

3) cheltuieli de întreținere și exploatare a mijloacelor de comunicare utilizate în scopuri administrative;

4) cheltuieli pentru procurarea rechizitelor de birou, formularelor tipizate, etc.;

5) cheltuieli pentru paza obiectelor administrative și asigurarea securității antiincendiare;

6) cheltuieli pentru deplasările personalului administrativ;

7) cheltuieli privind serviciile bancare;

8) cheltuieli poștale;

9) cheltuieli pentru asigurarea obligatorie a personalului și a patrimoniului în conformitate cu actele normative;

10) cheltuieli pentru întreținerea transportului auto destinat subdiviziunilor administrative;

11) cheltuieli pentru pregătirea și perfecționarea obligatorie a personalului administrativ;

12) cheltuieli pentru procurarea literaturii de specialitate, actelor normative și instructive, abonarea la ediții speciale necesare în activitatea reglementată;

13) alte cheltuieli necesare și justificate aferente activității de furnizare.

41. Pentru anul de bază, cheltuielile administrative se determină pornind de la cheltuielile efectiv utilizate în perioadele precedente de reglementare cu respectarea principiului eficienței maxime la cheltuieli minime și necesare desfășurării activității reglementate.

42. Pentru anii următori, cheltuielile administrative sunt actualizate anual conform formulei:

$$\boldsymbol{CA_n = CA_0 \times \prod_{i=1}^{n} (1 + IPCM_n - X)} \quad \boldsymbol{(30)}$$

43. La calcularea cheltuielilor administrative nu se includ:

1) cheltuielile aferente retribuirii muncii. Aceste cheltuieli sunt determinate în corespundere cu prevederile punctelor 24-31 din Metodologie;

2) cheltuielile pentru serviciile comunale. Aceste cheltuieli sunt determinate în corespundere cu prevederile punctului 19 din Metodologie;

3) cheltuielile privind amortizarea mijloacelor fixe și imobilizărilor necorporale. Aceste cheltuieli sunt determinate în corespundere cu prevederile punctelor 13-18 din Metodologie;

4) cheltuielile de distribuire. Aceste cheltuieli sunt determinate în corespundere cu prevederile punctelor 36-39 din Metodologie.

44. Alte cheltuieli ale activității operaționale **(AC_n)** care includ: impozite, taxe, plățile regulatorii, diferențele de curs valutar, plățile dobânzilor pentru creditele bancare și alte plăți obligatorii aferente activității reglementate, cu excepția celor recuperabile și impozitului pe venit. Cheltuielile aferente impozitelor și taxelor care nu pot fi atribuite direct activităților reglementate, sunt determinate integral pe întreprindere și repartizate între activități, proporțional cu ponderea veniturilor obținute.

45. Diferențele de curs valutar sunt incluse în structura prețurilor reglementate doar la actualizarea acestora și dacă corespund concomitent următoarelor cerințe:

1) Diferențele de curs valutar au fost generate de diferențele dintre cursul oficial al BNM și cursul de cumpărare a valutei străine la băncile comerciale la aceeași dată. În acest sens, furnizorul prezintă Raportul detaliat privind achiziția valutei străine pentru anul *„n-1”* conform cerințelor Agenției;

2) Diferențele de curs valutar au fost constituite ca rezultat al achiziției gazelor naturale pentru furnizare la prețuri reglementate;

3) Diferențele favorabile de curs valutar vor diminua venitul reglementat al furnizorului, iar diferențele nefavorabile de curs valutar vor majora cheltuielile reglementate.

46. Plățile dobânzilor pentru creditele bancare sunt incluse în structura prețurilor reglementate doar la actualizarea acestora și dacă corespund concomitent următoarelor cerințe:

1) Creditele bancare au fost destinate strict acoperirii obligațiilor financiare pe termen scurt ale furnizorului pentru achiziția gazelor naturale furnizate la prețuri reglementate;

2) Necesitatea contractării creditelor bancare a fost cauzată de majorarea prețului de procurare a gazelor naturale cu cel puțin 3 % comparativ cu prețul de procurare a gazelor naturale stabilit în prețul reglementat în vigoare la momentul contractării creditelor;

3) Furnizorul a depus cererea de ajustare a prețului în corespundere cu Regulamentul privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licențe privind prețurile și tarifele reglementate, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 286/2018 și cererea a fost acceptată spre examinare de către Agenție;

4) Dobânzile pentru creditele bancare, aplicate la determinarea cheltuielilor reglementate aferente prețurilor actualizate, nu vor depăși rata medie ponderată a dobânzilor la creditele noi

acordate în valută pentru persoanele juridice pe un termen de până la 12 luni stabilită de Banca Națională a Moldovei.

47. La ajustarea prețului, $\boldsymbol{AC_n}$ se stabilește la nivelul cheltuielilor determinate la actualizarea prețului pentru anul *„n-1”,* cu excepția diferențelor de curs valutar și plăților dobânzilor pentru creditele bancare, care nu se includ la ajustarea prețului.

48. La actualizarea prețului, $\boldsymbol{AC_n}$ sunt determinate pornind de la datele efectiv înregistrate, care sunt necesare și justificate și vor fi diminuate dacă nu corespund cerințelor Metodologiei.

49. La determinarea costurilor de bază, cheltuielile comune se repartizează între activități în corespundere cu prevederile Politicilor contabile ale furnizorului, cu excepția cheltuielilor repartizarea cărora este stabilită în conformitate cu prevederile Metodologiei.

50. Costurile nejustificate, constatate în rezultatul controlului sau monitorizării, costurile recuperarea cărora va fi efectuată dint alte venituri decât cele din furnizarea gazelor naturale, vor fi excluse din calculul prețului.

Secțiunea 6
Determinarea rentabilității

51. Rentabilitatea reglementată a furnizorului $\boldsymbol{(RF_n)}$ în anul de reglementare „n” se determină separat pentru fiecare categorie de preț pe baza cheltuielilor aferente activității reglementate, conform formulei:

$$\boldsymbol{RF_n = \left[\frac{\alpha}{365} \times (CT_n + CSD_n + (CF_n^{Fr} - CAI_n^{Fr})) + (\frac{b}{365} \times CPG_n^{Fr})\right] \times Rr_n}$$

$$\boldsymbol{= RF_n^{ET} + RF_n^{\hat{I}D} + RF_n^{MD} + RF_n^{JD}} \quad \boldsymbol{(31)}$$

$$\boldsymbol{CPG_n^{Fr} = VGF_n^{Fr} \times PG_n^{Fr}} \quad \boldsymbol{(32)}$$

$$\boldsymbol{CPG_n^{Fr} = CPG_n - CPG_n^{IT} - CPG_n^{D}} \quad \boldsymbol{(33)}$$

unde:

$\boldsymbol{CPG_n^{Fr}}$ - cheltuielile totale de achiziție a gazelor naturale furnizate la prețuri reglementate în anul de reglementare „n”, cu excepția cheltuielilor de achiziție a gazelor naturale furnizate operatorului sistemului de transport/distribuție pentru acoperirea consumului tehnologic și pierderilor de gaze naturale în rețelele de transport/distribuție;

$\boldsymbol{CPG_n^{D}}$- cheltuielile de achiziție a gazelor naturale în scopul furnizării la prețuri reglementate operatorului sistemului de distribuție pentru acoperirea consumului tehnologic și pierderilor de gaze naturale în rețelele de distribuție;

$\boldsymbol{VGF_n^{Fr}}$ – volumul total al gazelor naturale furnizate la prețuri reglementate (m^3), cu excepția volumelor gazelor naturale furnizate operatorului sistemului de transport/distribuție pentru acoperirea consumului tehnologic și pierderilor de gaze naturale în rețelele de transport/distribuție;

$\boldsymbol{PG_n^{Fr}}$ – prețul de procurare a gazelor naturale care sunt furnizate la prețuri reglementate (lei/m^3). La ajustarea și actualizarea prețurilor reglementate, prețul de procurare a gazelor naturale este aplicat la nivelul celui mai mic preț de achiziție a gazelor naturale constatat de către Agenție la furnizorii reglementați. $\boldsymbol{PG_n^{Fr}}$ este aplicat uniform pentru toți titularii de licență;

$\boldsymbol{RF_n^{ET}; RF_n^{\hat{I}D}; RF_n^{MD}; RF_n^{JD}}$ – rentabilitatea furnizorului, aferentă desfășurării activității reglementate, determinată separat pentru prestarea serviciului reglementat de furnizare a gazelor naturale: la punctele de ieșire din rețelele de transport sau; la punctele de ieșire din rețelele de

distribuție de presiune înaltă sau; la punctele de ieșire din rețelele de distribuție de presiune medie sau; la punctele de ieșire din rețelele de distribuție de presiune joasă;

$\boldsymbol{Rr_n}$ – rata reglementată de rentabilitate a furnizorului în anul „n", care se determină anual conform metodei costului mediu ponderat al capitalului (Weighted Average Cost of Capital - WACC);

α - necesitatea capitalului de lucru în anul de reglementare „n", exprimat în zile de facturări anuale, care se stabilește în număr de 15 zile;

b - necesitatea capitalului de lucru în anul de reglementare *„n"*, exprimat în zile de facturări anuale, care se stabilește în număr de 30 zile.

52. Rata reglementată de rentabilitate a furnizorului *(Rr_n)* în anul „n", se determină astfel:

$$\boldsymbol{Rr_n = WACC = \frac{Ke}{(1-t)} \times \frac{E}{(E+D)} + Kd \times \frac{D}{(E+D)}} \quad \textbf{(34)}$$

unde:

$\boldsymbol{Ke}$ – costul capitalului propriu, %, care se determină conform formulei:

$$\boldsymbol{K_e = r_f + r_t + \beta_d \times (r_m - r_f)} \quad \textbf{(35)}$$

unde:

$\boldsymbol{r_f}$ – rata lipsită de risc a SUA, %, media anului precedent a bonurilor de trezorerie cu maturitatea de 10 ani, publicată de Trezoreria SUA (www.treasury.gov);

$\boldsymbol{r_t}$ – rata de risc al țării, %, stabilită ca valoare plafon, egală cu 6,75%. În cazul când rata de risc a Republicii Moldova publicată de DAMODARAN în luna ianuarie a anului de reglementare *„n"* este mai mică decât acest nivel, se aplică cel publicat în sursa: http://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/, la compartimentul: Risk Premium for Other Markets, Country Risk premium;

$\boldsymbol{\beta_d}$ – riscul sistematic al industriei ajustate la gradul de îndatorare, care se determină conform formulei:

$$\boldsymbol{\beta_d = \beta + \frac{D}{E} \times \beta \times (1 - t)} \quad \textbf{(36)}$$

unde:

$\boldsymbol{\beta}$ – riscul sistematic al industriei (lipsit de îndatorare), care reprezintă valoarea medie corespunzătoare companiilor de utilități publice a SUA publicată în ianuarie 2020 în sursa: http://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/ la compartimentul: Data, Levered an Unlevered Betas by Industry, Utility (General), Unlevered Betacare și este egală cu 0,19;

$\boldsymbol{\frac{D}{E}}$ – raportul capital împrumutat/capital propriu constituie 50 % din surse proprii și 50 % din împrumuturi;

$\boldsymbol{(r_m - r_f)}$ - prima de risc caracteristică pieței, %, egală cu 4,80%, determinată în ianuarie 2019 ca media aritmetică din ultimii 30 ani în SUA (Stock-T. Bonds) şi publicată în sursa: http://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/ la compartimentul: Data, Current data, Discount rate estimation, Historical Return on Stoks, Bonds and Bills-United States, Arithmetic Average, Risk Premium;

$\boldsymbol{K_d}$ – costul capitalului împrumutat, %. Se va determina anual ca media calculată pe baza dobânzii curente a unui împrumut eficient și bine gestionat pe piața de capital națională și internațională relevantă. Valoarea acestuia corespunde ratei medii la creditele acordate în valută străină în anul precedent anului calculării prețului, publicate de Banca Națională a Moldovei la compartimentul: Statistica monetară, Ratele medii ale dobânzilor, Rata medie la creditele acordate în valută străină/persoane juridice/ peste 12 luni;

$\boldsymbol{\frac{E}{(E+D)}}$ – raportul capital propriu/capital total constituie 0,5;

$\boldsymbol{\frac{D}{(E+D)}}$ – raportul capital împrumutat/capital total constituie 0,5;

t – cota impozitului pe venit, aplicat conform prevederilor Codului fiscal.

Secțiunea 7
Determinarea prețurilor pentru furnizarea gazelor naturale

53. Prețul reglementat de furnizare al gazelor naturale în anul de reglementare „*n*" se determină luând în considerare veniturile necesare a fi obținute de furnizor în vederea acoperirii costurilor și cheltuielilor reale, strict necesare pentru procurarea, transportul, distribuția și furnizarea gazelor naturale și obținerii unui nivel rezonabil de rentabilitate.

54. Prețurile reglementate de furnizare a gazelor naturale se determină și se aprobă astfel încât fiecare categorie de consumatori să achite doar costul real necesar pentru procurarea gazelor naturale, pentru transportul, pentru distribuția și pentru furnizarea acestora la punctele de delimitare sau la locurile de consum ale consumatorilor finali în funcție de tipul rețelei la care sunt racordați.

55. Prețurile reglementate se determină luând în considerare punctele de furnizare a gazelor naturale conform următoarelor formule:

1) prețul gazelor naturale furnizate la punctele de intrare în rețelele de transport al gazelor naturale ($\boldsymbol{PF_n^{IT}}$) se aplică la gazele naturale furnizate operatorului sistemului de transport în scopul acoperirii consumului tehnologic și pierderilor de gaze naturale în rețelele de transport, și se determină conform formulei:

$$\boldsymbol{PF_n^{IT} = \frac{VF_n^{IT}}{VG_n^{IT}} = \frac{CR_n^{IT} + C_{n-1}^{IT}}{VG_n^{IT}}} \quad \textbf{(37)}$$

2) prețul gazelor naturale furnizate la punctele de ieșire din rețelele de transport al gazelor naturale ($\boldsymbol{PF_n^{ET}}$) se aplică la gazele naturale furnizate la prețuri reglementate la punctele de ieșire din rețelele de transport și se determină conform formulei:

$$\boldsymbol{PF_n^{ET} = \frac{VF_n^{ET}}{VG_n^{ET}} = \frac{CR_n^{ET} + RF_n^{ET} + C_{n-1}^{ET}}{VG_n^{ET}}} \quad \textbf{(38)}$$

3) prețul gazelor naturale furnizate la punctele de ieșire din rețelele de distribuție de presiune înaltă ($\boldsymbol{PF_n^{\hat{I}D}}$) se aplică la gazele naturale furnizate la prețuri reglementate la punctele de ieșire din rețelele date, inclusiv în scopul acoperirii consumului tehnologic și pierderilor de gaze naturale, și se determină conform formulei:

$$\boldsymbol{PF_n^{\hat{I}D} = \frac{VF_n^{\hat{I}D}}{VG_n^{\hat{I}D}} = \frac{CR_n^{\hat{I}D} + RF_n^{\hat{I}D} + C_{n-1}^{\hat{I}D}}{VG_n^{\hat{I}D}}} \quad \textbf{(39)}$$

4) prețul gazelor naturale furnizate la punctele de ieșire din rețelele de distribuție de presiune medie ($\boldsymbol{PF_n^{MD}}$) se aplică la gazele naturale furnizate la prețuri reglementate la punctele de ieșire din rețelele date, inclusiv în scopul acoperirii consumului tehnologic și pierderilor de gaze naturale, și se determină conform formulei:

$$\boldsymbol{PF_n^{MD} = \frac{VF_n^{MD}}{VG_n^{MD}} = \frac{CR_n^{MD} + RF_n^{MD} + C_{n-1}^{MD}}{VG_n^{MD}}} \quad \textbf{(40)}$$

5) prețul gazelor naturale furnizate la punctele de ieșire din rețelele de distribuție de presiune joasă ($\boldsymbol{PF_n^{JD}}$) se aplică la gazele naturale furnizate la prețuri reglementate la punctele de ieșire din rețelele date, inclusiv în scopul acoperirii consumului tehnologic și pierderilor de gaze naturale, și se determină conform formulei:

$$\boldsymbol{PF_n^{JD} = \frac{VF_n^{JD}}{VG_n^{JD}} = \frac{CR_n^{JD} + RF_n^{JD} + C_{n-1}^{JD}}{VG_n^{JD}}} \quad \textbf{(41)}$$

unde:

$\boldsymbol{VF_n^{IT}; VF_n^{ET}; VF_n^{\hat{I}D}; VF_n^{MD}; VF_n^{JD}}$- veniturile reglementate aferente furnizării gazelor naturale la prețuri reglementate: operatorului sistemului de transport pentru acoperirea consumului tehnologic și pierderilor de gaze naturale în rețelele de transport sau; la punctele de ieșire din rețelele de transport ` sau; operatorului sistemului de distribuție pentru acoperirea consumului tehnologic și pierderilor de gaze naturale în rețelele de distribuție sau; la punctele de ieșire din rețelele de distribuție de presiune înaltă sau; la punctele de ieșire din rețelele de distribuție de presiune medie sau; la punctele de ieșire din rețelele de distribuție de presiune joasă. Veniturile reglementate sunt determinate conform formulelor (37-41);

$\boldsymbol{C_{n-1}^{IT}; C_{n-1}^{ET}; C_{n-1}^{\hat{I}D}; C_{n-1}^{MD}; C_{n-1}^{JD}}$– componentele de corectare a veniturilor reglementate ale furnizorului, determinate pentru perioada precedentă de reglementare separat pentru fiecare preț reglementat.

56. Principiul general de determinare a componentei de corectare **(C_n)** a venitului reglementat este următorul:

$$\boldsymbol{C_{n-1} = VF_{n-1} - VF_{n-1}^{Ef}} \quad \textbf{(42)}$$

unde:

$\boldsymbol{VF_{n-1}}$- venitul actualizat aferent furnizării gazelor naturale la prețuri reglementate, care se determină conform formulelor (37-41);

$\boldsymbol{VF_{n-1}^{Ef}}$- venitul efectiv înregistrat în evidența contabilă, aferent furnizării gazelor naturale la prețuri reglementate. În scopul excluderii discriminării consumatorilor, în cazul aplicării incorecte de către furnizor a prețurilor reglementate, care au avut drept efect diminuarea venitului efectiv a furnizorului, valoarea calculată de Agenție ca rezultat al nerespectării de către furnizor a Hotărârilor privind stabilirea prețurilor reglementate, va fi luată în considerare la determinarea venitului actualizat, prin micșorarea acestuia în mărimea veniturilor diminuate.

Secțiunea 8
Aprobarea, actualizarea și aplicarea prețurilor reglementate

57. Prețurile reglementate se determină luând în considerare costurile de bază aprobate de Agenție pentru o perioadă de 5 ani. Termenul de aplicare a Hotărârii Consiliului de administrație privind aprobarea costurilor de bază este extins tacit, doar în condițiile în care nu au fost aprobate costurile de bază pentru următoarea perioadă de reglementare și doar în scopul ajustării prețurilor. La actualizarea prețurilor reglementate, pentru perioada în care a fost extinsă valabilitatea costurilor de bază precedente, sunt luate în considerare costurile de bază noi aprobate pentru perioada respectivă de reglementare. La prima stabilire a prețurilor, până la aprobarea costurilor de bază, prețurile se determină luând în considerare cheltuielile efective aferente anului curent de activitate reglementată, cu respectarea prevederilor Metodologiei. La actualizarea prețurilor sunt luate în considerare costurile de bază aprobate de Agenție pentru perioada respectivă de reglementare.

58. Pentru stabilirea/ajustarea prețurilor reglementate, furnizorul prezintă Agenției calculul argumentat și justificat documentar, efectuat în conformitate cu Metodologia și Regulamentul privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licențe privind prețurile și tarifele reglementate, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 286/2018, doar după aprobarea costurilor de bază. La prima stabilire a prețurilor reglementate, concomitent cu prezentarea cererii de examinare și aprobare a prețurilor reglementate, titularul de licență prezintă cererea de examinare și aprobare a costurilor de bază în conformitate cu prevederile Regulamentului nr. 286/2018 cu privire la procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licențe privind prețurile și tarifele reglementate.

59. Titularii de licență prezintă Agenției spre examinare și aprobare calculele costurilor de bază cu respectarea Regulamentului privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licențe privind prețurile și tarifele reglementate. Proiectul calculelor costurilor de bază este realizat de către furnizor în conformitate cu prevederile Metodologiei, cu reflectarea desfășurată a cheltuielilor efective incluse în costuri pentru anii precedenți (4 ani) și cu anexarea documentelor justificative care confirmă nivelul solicitat al acestora.

60. În cazul existenței unor factori obiectivi, care generează necesitatea majorării/micșorării venitului reglementat cu mai mult de 3%, de către furnizor sau de către Agenție va fi inițiată procedura de ajustare a prețurilor în vigoare cu respectarea prevederilor Regulamentului privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licențe privind prețurile și tarifele reglementate.

61. Prețurile aprobate intră în vigoare după publicarea acestora în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

62. Cheltuielile materiale ***(CMn)***, cheltuielile aferente serviciilor prestate de terți ***(CSTn)*** și cheltuielile privind retribuirea muncii personalului ***(CRMn)*** vor fi utilizate conform destinației, în corespundere cu prevederile Metodologiei, în mărimea integrală acceptată în scopul desfășurării serviciului reglementat de furnizare. În cazul în care, furnizorul nu va utiliza integral aceste mijloace, la actualizarea prețurilor reglementate, Agenția nu va include în venitul reglementat cuantumul mijloacelor neutilizate conform destinației. Corecția valorii aferente retribuirii muncii personalului, în mărimea mijloacelor neutilizate conform destinației, va fi efectuată anual prin componenta de corectare a venitului reglementat, inclusă pentru anul următor de reglementare. Corecția valorii cheltuielilor materiale și valorii aferente serviciilor prestate de terți, în mărimea mijloacelor neutilizate conform destinației pe parcursul a 5 ani, va fi efectuată după expirarea termenului de valabilitate a costurilor de bază, prin componenta de corectare a venitului reglementat determinată pentru anul următor de reglementare.

63. În cazul în care, în calculul prețurilor au fost incluse economiile monetare conform prevederilor Legii cu privire la eficiența energetică nr. 139/2019, iar după expirarea contractului de performanță energetică nu a avut loc transferul dreptului de proprietate către întreprinderea energetică reglementată, economiile aferente contractului vizat, vor fi restituite prin componenta de corectare a venitului reglementat.

64. În cazul în care, în calculul prețurilor au fost incluse cheltuielile privind amortizarea mijloacelor fixe și imobilizărilor necorporale primite în leasing financiar, iar la expirarea termenului de leasing, furnizorul nu a obținut dreptul de proprietate, valoarea totală a componentelor prețurilor vizate va fi restituită utilizatorilor de rețea prin componenta de corectare a venitului reglementat. În scopul executării prevederilor punctului dat, furnizorul va prezenta anual, conform cerințelor Agenției, Raportul privind executarea contractelor de leasing financiar.